

MINISTERUL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI DIGITALIZĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

ORGANIZAȚIA
PENTRU DEZVOLTAREA
ANTREPRENORIATULUI

Raport privind activitatea Fondului pentru Antreprenoriat și Creștere Economică a Moldovei (FACEM) în anul 2024

Fondul pentru
antreprenoriat și creștere
economică a Moldovei

Chișinău, martie 2025

CONTEXT

Fondul pentru Antreprenoriat și Creștere Economică a Moldovei (FACEM)

activează în baza Regulamentului cu privire la activitatea Fondului pentru antreprenoriat și creștere economică a Moldovei. FACEM funcționează în cadrul IP ODA cu statut de subdiviziune internă, fără personalitate juridică.

Misiunea FACEM este îndreptată spre implementarea politicii de stat privind susținerea dezvoltării antreprenorialului din Republica Moldova, prin oferirea accesului la finanțare cu costuri reduse.

Scopul FACEM este de a oferi finanțare accesibilă întreprinderilor, inclusiv IMM-lor prin intermediul băncilor și organizațiilor de creditare nebanară eligibile.

Obiectivele specifice ale FACEM:

1. dezvoltarea întreprinderilor din domeniile strategice și prioritare ale economiei naționale cu potențial de creștere;
2. stimularea creării și menținerii locurilor de muncă, prin sprijinirea întreprinderilor care contribuie la creșterea economică și ocuparea forței de muncă;
3. sporirea suportului financiar oferit de stat întreprinderilor, în special celor micro, mici și mijlocii;
4. facilitarea accesului la finanțare a afacerilor cu potențial de creștere și dezvoltare;
5. sporirea competitivității afacerilor prin oferirea finanțării accesibile.

CONTEXT

Finanțarea FACEM:

- din alocările de la bugetul de stat
- mijloace financiare alocate de către partenerii de dezvoltare și/sau donatori (credite/împrumuturi, asistență financiară și tehnică, granturi, etc)
- veniturile obținute din creditare și recreditare (comisioane și dobânzi)
- uzufructul obținut din investirea mijloacelor financiare disponibile
- din alte surse legale

Instrumentele financiare:

- credit
- compensare totală sau parțială a costurilor creditului
- alt avantaj de finanțare oferit întreprinderilor

CADRUL de GUVERNANȚĂ

În activitatea sa, FACEM se conduce și aplică prevederile legislației în vigoare a Republicii Moldova și reglementările interne ale IP ODA, inclusiv cele relevante activității FACEM și anume:

- ❖ Hotărârea Guvernului nr.94/2023 privind aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea Fondului pentru antreprenoriat și creștere economică a Moldovei
- ❖ Hotărârea Guvernului Nr. 351/2023 pentru aprobarea Programului de stimulare a investițiilor „373”
- ❖ Manualul operațional pentru implementarea Programului de stimulare a investițiilor „373”, aprobat prin Decizia Consiliului IP ODA la 13.06.2023 (PV nr.4)
- ❖ Politica de produs a FACEM, aprobată prin Decizia Consiliului IP ODA la 10.11.2023 (PV nr. 9)
- ❖ Produsul de finanțare „FACEM Investiții BGK”, aprobat de Consiliul IP ODA la 03.09.2024 (PV nr.15).
- ❖ Manualul Operațional al Produsul de finanțare „FACEM Investiții BGK”, aprobat de Consiliul IP ODA la 03.09.2024 (PV nr.15)
- ❖ Politica privind administrarea riscurilor în cadrul IP ODA, aprobată prin Decizia Consiliului IP ODA la 10.11.2023 (PV nr. 9)
- ❖ Politica de mediu, socială și guvernanta aprobată prin Decizia Consiliului IP ODA la 27.07.2023 (PV nr. 6)

În anul 2024, în scopul asigurării funcționalității, FACEM a asigurat elaborarea și înaintarea pentru aprobare a reglementărilor interne, după cum urmează:

- ❖ Revizuirea și modificarea Manualului operațional al Programului de stimulare a investițiilor „373”, aprobat de Consiliul IP ODA la 17.06.2024*
- ❖ Elaborarea Procedurii privind operațiunile aferente compensării dobânzilor la creditele acordate în cadrul Programului 373
- ❖ Elaborarea Produsului de finanțare și a Manualului operațional „FACEM Investiții BGK”, aprobat de Consiliul IP ODA la 03.09.2024
- ❖ Elaborarea și aprobarea Procedurii (ghidului) de solicitare și obținere a porțiunii de Grant conform Produsului de finanțare „FACEM Investiții BGK” (aprobat la 23.12.2024)
- ❖ Elaborarea și aprobarea formelor-tip de documente pentru utilizarea în procesul operațional pentru produsul de finanțare „FACEM Investiții BGK” (7 documente aprobate prin Ordinul Directorului IP ODA la 23.12.2024)

- *Hotărârea de Guvern pentru modificarea Programului 373 (nr.327/2024)*

POLITICI DE ADMINISTRARE A PRODUSELOR DE FINANȚARE

Produsele de finanțare sunt elaborate în conformitate cu prioritățile de politici publice stabilite de Guvern, cu obiectivele de dezvoltare a antreprenoriatului stabilite de MDED, alte autorități ale administrației publice, cu condițiile stabilite în acordurile cu partenerii de dezvoltare și/sau donatorii.

- ❖ Produsele de finanțare prevăd cel puțin: instrumentele de finanțare utilizate, categoriile de întreprinderi, domeniile strategice și prioritare ale economiei, destinația finanțărilor, valoarea maximă a finanțării oferite unui singur beneficiar, termenele maxime de rambursare, rata maximă a dobânzilor anuale, entitățile financiare partenere și expunerea maximă pentru fiecare entitate financiară parteneră, marja dobânzii maxime percepute de către entitățile financiare partenere.
- ❖ Produsele de finanțare sunt oferite beneficiarilor prin intermediul entităților financiare partenere (bănci și/sau OCN), în baza contractului de colaborare încheiat de ODA cu acestea, iar în cazul recreditării împrumuturilor de stat din surse externe – și cu Ministerul Finanțelor, în limitele resurselor financiare disponibile.
- ❖ Entitățile financiare partenere își asumă în totalitate riscul de credit în raport cu beneficiarul, în conformitate cu produsul de finanțare, contractul de finanțare cu beneficiarul și contractul de colaborare cu ODA.
- ❖ Comisionul pentru acoperirea cheltuielilor administrative privind organizarea și funcționarea FACEM și a riscurilor suportate de către ODA se stabilește în cadrul produselor de finanțare, și constituie cel mult 1% anual din soldul creditelor acordate de EFP din mijloacele financiare ale FACEM, fiind încasat de la beneficiari și achitat de EFP către ODA.

COLABORAREA CU INSTITUȚIILE FINANCIARE INTERNAȚIONALE

FACEM este finanțat din alocările de la bugetul de stat, mijloacele financiare alocate de către partenerii de dezvoltare și/sau donatori (credite/împrumuturi, asistență financiară și tehnică, granturi). În scopul atragerii capitalului de lucru al FACEM, IP ODA a continuat negocierile cu băncile investiționale din Polonia și Germania.

1. Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) din Polonia

Pentru capitalul de lucru al FACEM a fost atras un împrumut de la Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) din Polonia conform *Acordului de împrumut dintre Guvernul RM și BGK pentru susținerea dezvoltării IMM prin intermediul IP ODA din 19.12.2023, ratificat prin Legea nr. 441 din 28.12.2023.*

Pe parcursul anului 2024 au fost semnate alte două acorduri:

- ✓ Acordul de implementare al împrumutului – semnat la data de 15.03.2024
- ✓ Acord subsidiar între Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și IP ODA pentru Proiectul susținerea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii – semnat la data de 22.03.2024

Principalele condiții de finanțare:

1. Valoarea: **5,0 milioane EUR**
2. Termen: **7 ani**
3. Scop finanțări: proiecte investiționale ale IMM - lor ce țin de eficiența energetică, tranziția energetică și măsuri de adaptare la schimbările climatice;
4. Recreditare: prin intermediul băncilor și OCN;
5. Rata dobânzii: 0,5% anual
6. Rata dobânzii compensată de Comisia Europeană - 3,15% anual

Indicatori de proiect, înregistrați până în anul 2031:

- a. cel puțin 600 IMM-uri susținute prin organizarea cursurilor de instruire financiară;
- b. cel puțin 300 IMM-uri, care au solicitat finanțare de la bănci, susținute prin organizarea cursurilor de alfabetizare financiară;
- c. cantitatea de emisii de gaze cu efect de seră evitate – 2052 tone.

Debursarea / rambursare împrumut:

Debursarea împrumutului în 2 tranșe::

- Trimestrul I 2024 - 2000 mii EUR
- Trimestrul II 2024 - 3000 mii EUR

Rambursarea împrumutului în anii:

2025 - 511 mii EUR
2026 - 855 mii EUR
2027 - 855 mii EUR
2028 - 855 mii EUR
2029 - 855 mii EUR
2030 - 855 mii EUR
2031 - 214 mii EUR

COLABORAREA CU INSTITUȚIILE FINANCIARE INTERNAȚIONALE

2. Banca investițională Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) din Germania

În scop de recreditare prin intermediul entităților financiare partenere, în anul 2024 au fost negociate și semnate cu KfW acorduri, după cum urmează:

- ❖ Acordul de grant și de proiect dintre Guvernul RM și KfW pentru susținerea dezvoltării IMM-lor prin intermediul IP ODA a fost semnat la data de 11.03.2024 (semnatari MDED, KfW și IP ODA).
- ❖ Acordul de implementare a Acordului de grant și de proiect a fost semnat la data de 15.05.2024.

Proiectul este parte a Pactului de stabilitate pentru Europa de Sud-Est, în scopul îmbunătățirii accesului la finanțare a IMM-lor, în calitate lor de promotor al creșterii economice și creării de locuri de muncă. **Acordul de grant și de proiect** este un acord interguvernamental și presupune oferirea de către Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ).

Principalele condiții:

1. Valoare grant: **10,7 milioane EUR, din care**
 - Refinanțarea îndreptată către bănci pentru a facilita creditarea IMM-lor (Măsura de investiții – **10,0 milioane EUR**)
 - Furnizarea serviciilor de consultanță pentru implementarea proiectului (asistență tehnică – **0,7 milioane EUR**)
2. Termen: utilizarea mecanismului de refinanțare pentru IMM-ri minim 10 ani.

Indicatori de proiect,

înregistrați până în anul 2031:

- a. Cel puțin 100 IMM-uri finanțat, din care 20 companii administrate de femei
- b. Creditele neperformante nu depășesc 10% din valoarea creditelor
- c. Creditele acordate vor stimula cel puțin 10 milioane de EUR investiții ale IMM-lor în economia națională a Republicii Moldova
- d. Beneficiarii finanțărilor vor crea cel puțin 200 locuri noi de muncă

Debursarea Grantului se va executa în baza cererii IP ODA, conform prognozelor de valorificare a mijloacelor.

„Serviciile de consultanță pentru implementarea consultanței și suportului tehnic pentru proiectul Facilitatea de Dezvoltare a IMM-urilor din Moldova”, finanțat de KfW în valoare de 0,7 mil. EUR, a fost contractat la 02.12.2024 prin semnarea acordului cu „Frankfurt School of Finance & Management” GmbH Germany.

INSTRUMENTE DE FINANȚARE GESTIONATE DE FACEM

A. Programul de stimulare a investițiilor „373”

Programul de stimulare a investițiilor „373” (în continuare - Programul 373) a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 351 din 07.03.2023 (Monitorul Oficial Nr. 193-194 art. 468), implementarea fiind pusă în sarcina Instituției Publice Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (IP ODA).

Obiectivul general al Programului este stimularea creșterii economice a mediului antreprenorial, prin susținerea financiară a proiectelor investiționale pentru extinderea activităților de afaceri.

PROGRAM PENTRU
SUSȚINEREA ANTREPRENORILOR

373

Instrument de finanțare prin care Guvernul
subvenționează dobânzile la creditele
pentru nevoile investiționale ale
întreprinderilor

3 %

– rata dobânzii la creditele în valută străină € sau \$

7 %

– rata dobânzii la creditele în lei

3 ani

– perioada maximă de grație la rambursarea
sumei principale a creditului

Programul 373 a fost lansat la data de **22.06.2023**. La data de **07.07.2023** a fost semnat primul contract de credit.

Toate băncile din țară sunt entități financiare partenere (EFP) în cadrul Programului 373.

În vederea implementării prevederilor Programului 373, IP ODA a elaborat **Manualul operațional** al Programului și contractul de colaborare-tip, pentru reglementarea relațiilor cu EFP.

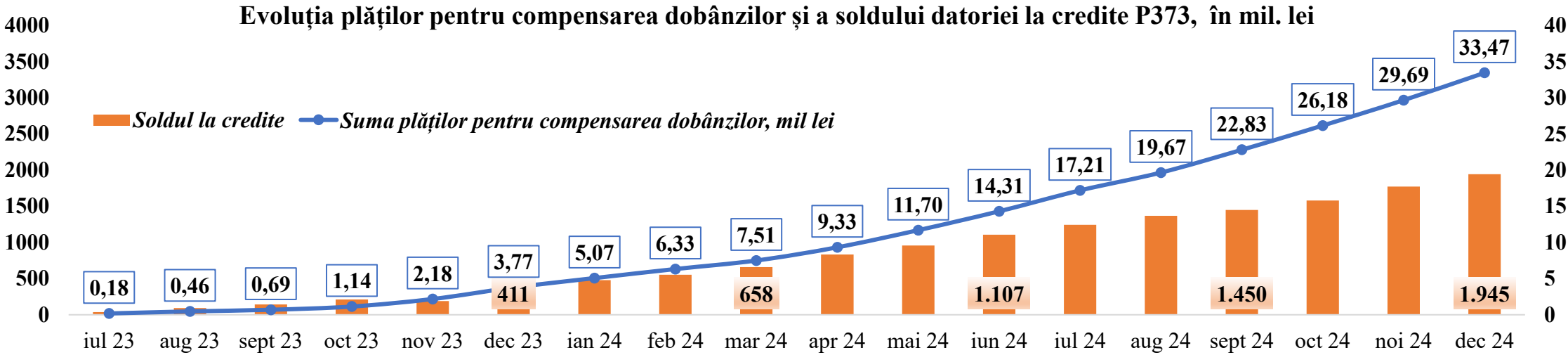
De asemenea, s-a elaborat și s-a pus în aplicare conținutul informativ și design-ul pentru site www.373.gov.md, formularele electronice de autoevaluare pentru potențialii beneficiari ai Programului, de includere a creditului în Programul 373 pentru EFP, precum și de evaluare a conformității beneficiarilor/ eligibilității creditelor pentru compensarea dobânzilor în Program.

Rezultatele programului de stimulare a investițiilor „373”

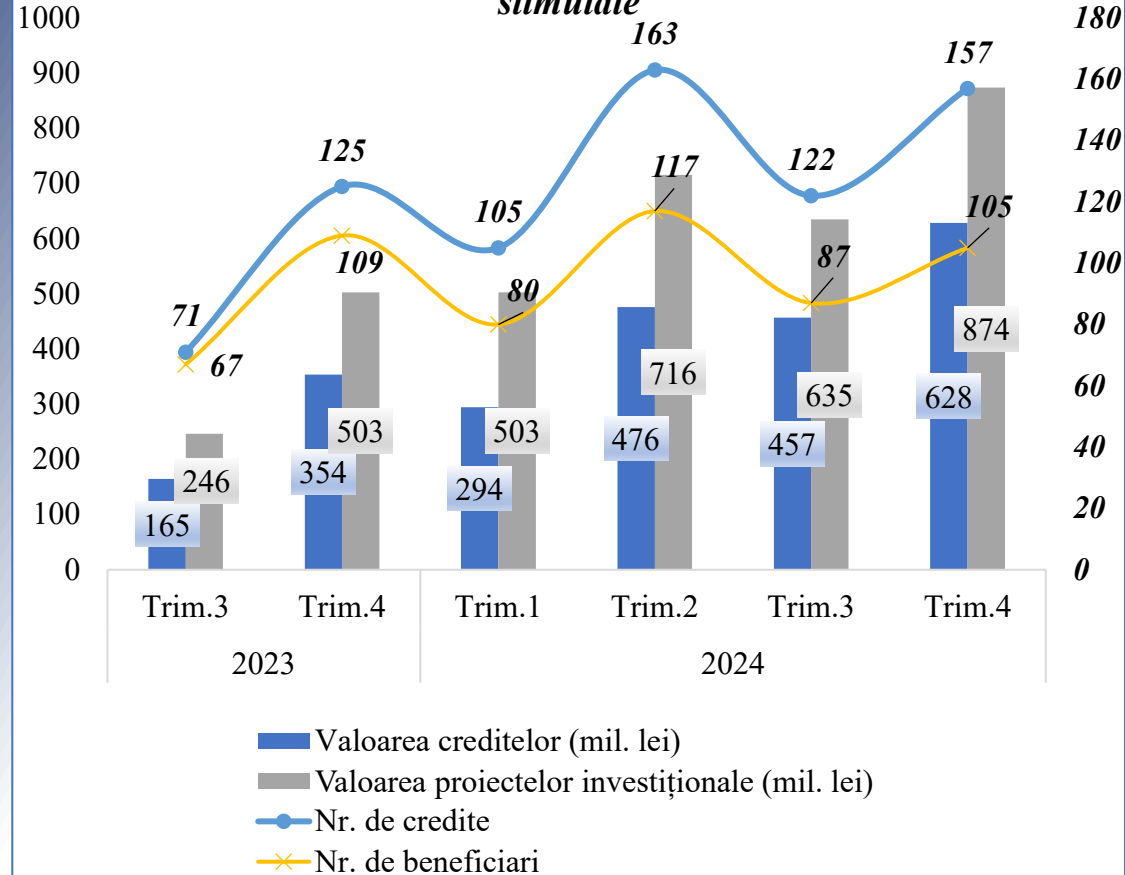
Informație privind evoluția indicatorilor cheie pe parcursul implementării programului

Denumirea indicatorului	Unitatea de măsură	Total P373 în perioada iul. 2023-dec.2024*
Numărul de credite acordate	nr.	742
	<i>inclusiv în 2024</i>	<i>545</i>
Valoarea creditelor acordate	mil. lei	2 379,6
	<i>inclusiv în 2024</i>	<i>1 857,3</i>
Numărul de beneficiari unici	nr.	565
	<i>inclusiv beneficiari noi în 2024</i>	<i>388</i>
Valoarea investițiilor stimulate	mil. lei	3 478,1
	<i>inclusiv în 2024</i>	<i>2 722,9</i>
Soldul datoriei la credite	mil. lei	1 945,1
* Valoarea indicatorilor este calculată în baza informației din contractele de credit, inclusiv recalculări ce țin de creditele refinanțate în cadrul Programului 373		

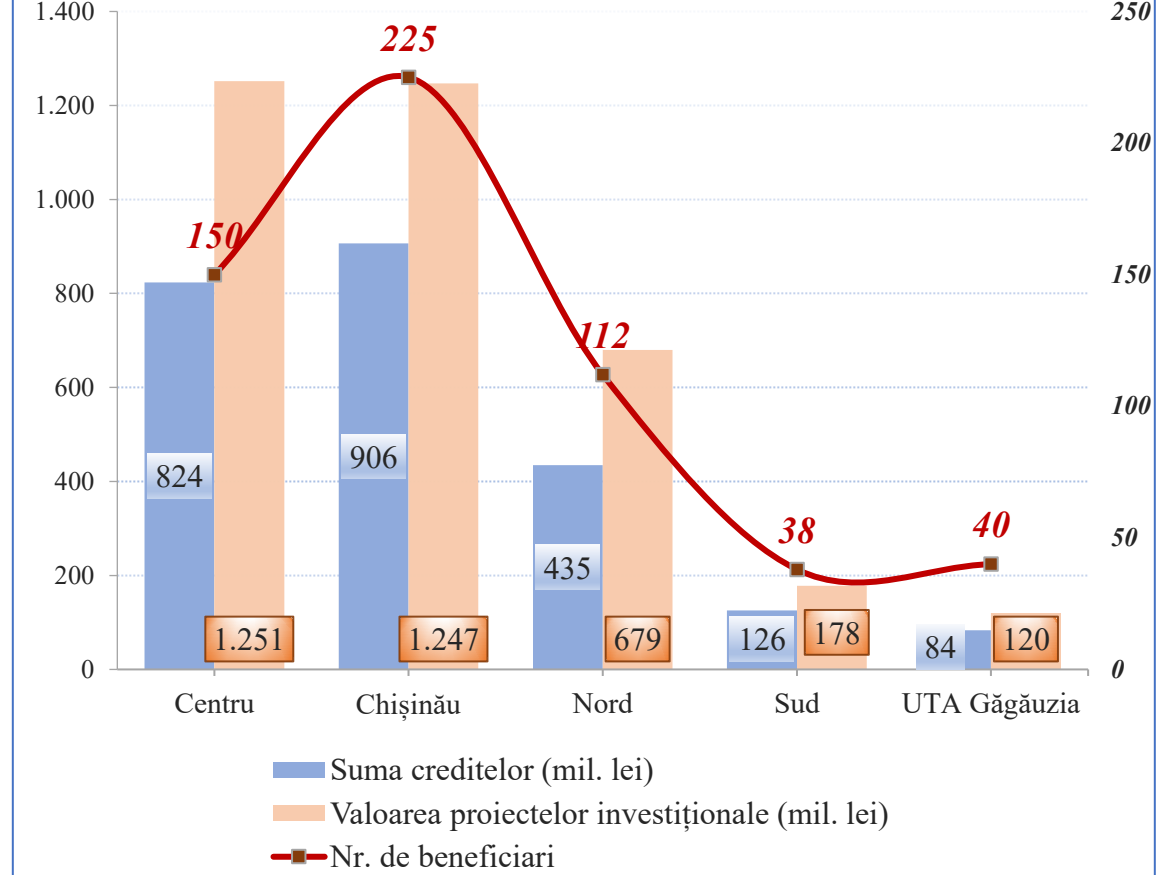
Denumirea indicatorului	Unitatea de măsură	Total P373 în perioada iul. 2023-dec.2024)*
Valoarea medie a creditelor acordate	mil. lei	3,87
	<i>credite cu valoare până la 3.5 mil. lei - 65,56%</i>	
	<i>credite cu valoare până la 5 mil. lei - 71,66%</i>	
Scadența creditelor P373		< 5 ani - 29,74%
		5 - 7 ani - 67,43%
		> 7 ani - 2,83%

Evoluția trimestrială a creditelor și a investițiilor stimulate

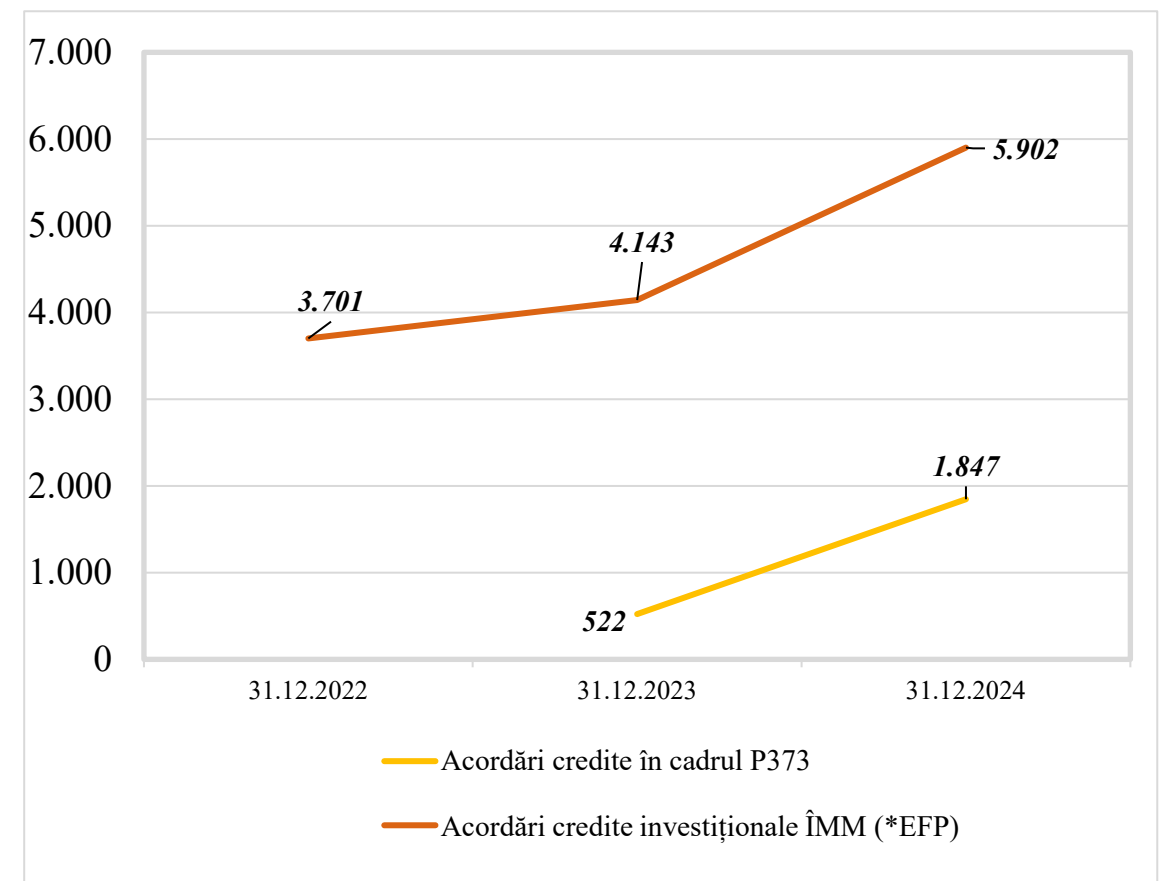
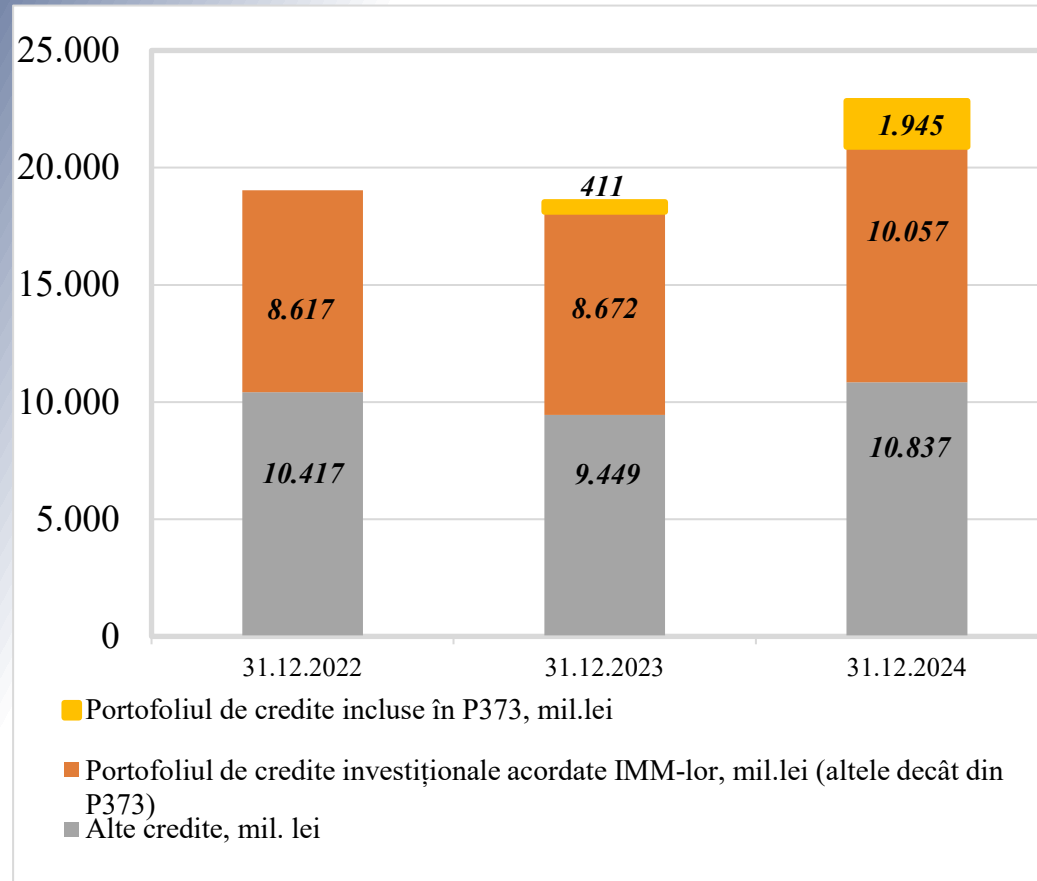

Programul 373 în profil teritorial, mil. lei

În profil teritorial, de la începutul programului până la finele anului 2024, majoritatea investițiilor efectuate de către beneficiarii programului au fost concentrate în **centrul țării**, în special în **Chișinău** (36%).

Date despre creditele investiționale pentru IMM-uri în sectorul bancar, mil. lei

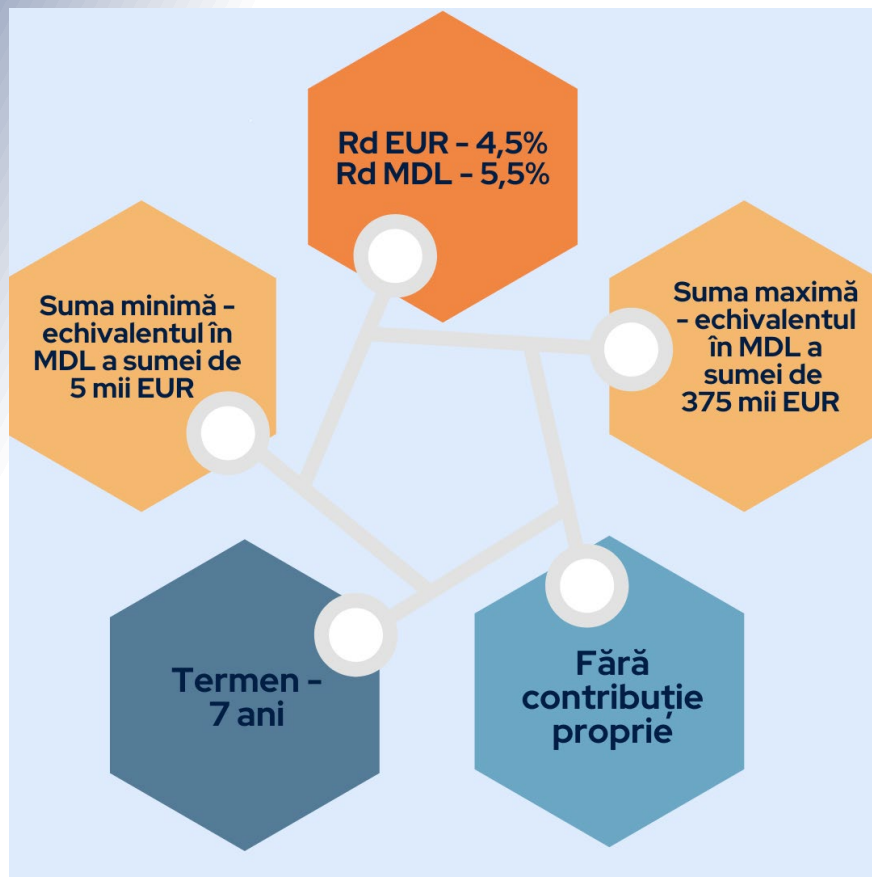

Soldul datoriei la creditele incluse în P373 a constituit 1 945,15 mil. lei sau 8,52% din valoarea totală a creditelor acordate IMM (portofoliul la 31.12.2024), raportat de bănci la BNM (22 838,8 mil. lei).

B. Produsul de finanțare „FACEM Investiții BGK”

În anul 2024, IP ODA a lansat un nou produs de finanțare pentru susținerea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii – **Produsul de finanțare „FACEM Investiții BGK”**.

Scopul finanțării - proiecte investiționale ale IMM ce țin de eficiența energetică, tranziția energetică și măsuri de adaptare la schimbările climatice.

Indicatori de performanță

2025-2031

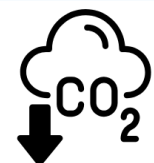
Alfabetizare financiară

 600 IMM instruite financiar

Finanțare IMM

 120 IMM finanțate

Emisii de gaze cu efect de seră evitate

 2052 tone/ an

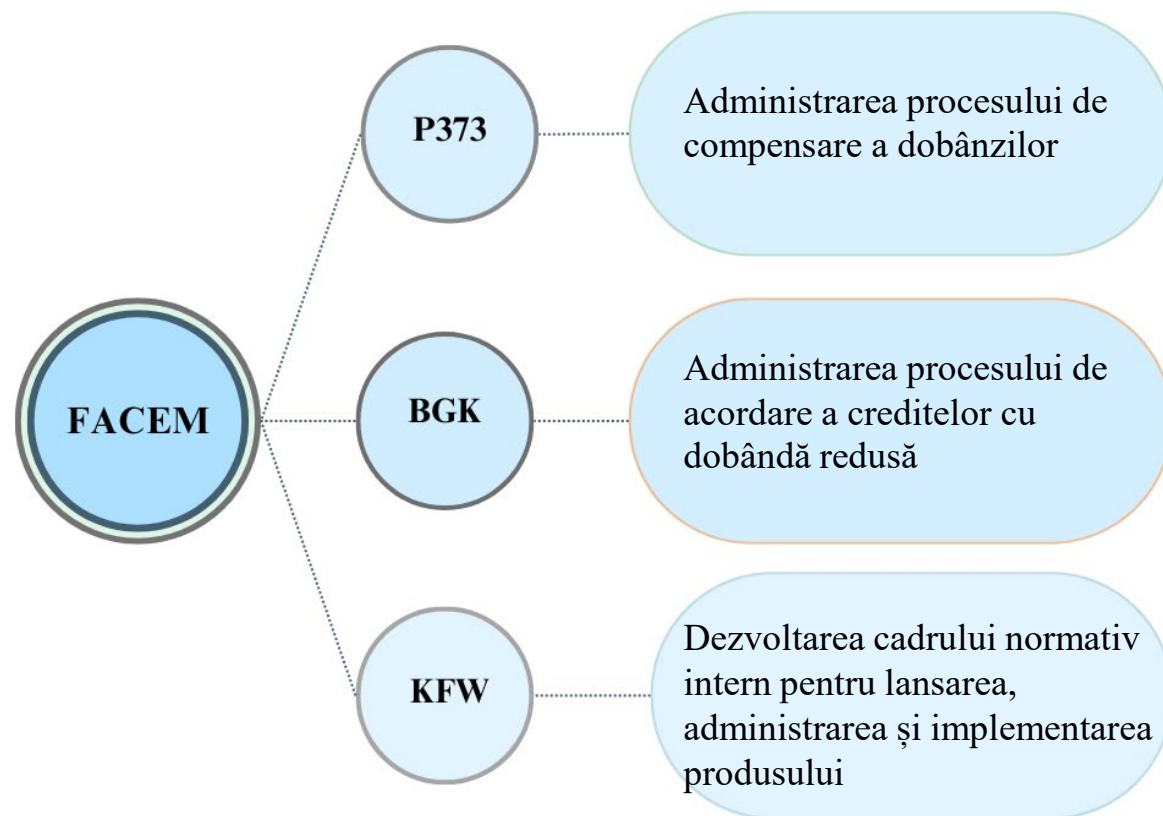
Bugetul total inițial este de până la 166 mil. lei, inclusiv:

- ☐ echivalentul a 5 mil. EUR – resurse BGK;
- ☐ până la 70 mil. lei – resurse FACEM buget de stat

PLAN DE ACȚIUNI PENTRU ANUL 2025

Obiectivul ODA pentru anul 2025 este de a crește accesul la finanțare pentru IMM, inclusiv prin intermediul produselor de finanțare FACEM.

Indicatori de rezultat	Valoarea de referință 2024	Ținta 2025
creșterea portofoliului creditelor acordate de către EFP, prin instrumentele FACEM (miliarde lei)	2,4	4,0
finanțări accesibile acordate IMM prin produsele de finanțare FACEM (milioane lei)	-	200,0
investițiile directe în economie, datorită finanțărilor FACEM (miliarde lei)	3,5	5,7

MINISTERUL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI DIGITALIZĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

ODA contacts

Str. Albișoara 38, et.7
mun. Chișinău

Tel: /+ 373 22/ 22 57 99

<https://www.facebook.com/oda.moldova>

E-mail: info@oda.md

Web page: www.oda.md